

Provinsje Fryslân

Verslag adviesgroep sessie

Visie waterrecreatie

afdeling : Infrastructuur en Mobiliteit
datum : 25 september 2018

provinsje fryslân
provincie fryslân

Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Ljouwert
www.fryslan.frl

Inleiding

Op dinsdag 25 september was er in de Loft van het provinciehuis een bijeenkomst over de nieuwe waterrecreatievisie. Tijdens deze bijeenkomst ging team waterrecreatie in gesprek met vertegenwoordigers van partijen die actief zijn op het gebied van waterrecreatie.

In dit verslag leest u wat er tijdens deze bijeenkomst is besproken.

Opening

Judith Porsius opent de avond. Aan de hand van een presentatie vertelt ze over Fryslân en de link met water. Ook volgt er een korte terugblik op het Friese Merenproject.

Hanneke Schmeink neemt het over en vertelt dat het team in opdracht van Provinciale Staten bezig is met het schrijven van een nieuwe visie. Hoe doen we dit? Onder andere door in gesprek te gaan met partijen op het gebied van waterrecreatie, zoals aanwezig in de zaal. Ze vertelt ook over het veranderende gedrag van de watersporter en de nieuwe trends die er op ons af komen.

Samen doen

Na de introductie is het tijd om aan de slag te gaan. De aanwezigen krijgen een 'wolk'. De vraag is: wanneer behaalt de waterrecreatie in Fryslân goud? Hoe ziet het erover 10 tot 20 jaar in de ideale situatie uit en welke stappen zijn nodig om dit te bereiken?

Iedereen vult een wolk in en krijgt 1 minuut om het aan de zaal te presenteren.

Wolken

Hier leest u de resultaten van de wolken. (Woordelijk verslag).

- Fryslân moet het ultieme vakantieoedoeft zijn. Doordat er van alles mogelijk is: breed pallet aan avontuurlijke, culturele, sportieve gemixte arrangementen. Door spraakmakende evenementen als voorbeeld te stellen. Ondernemers uitdagen (competitie) het meest spraakmakend arrangement te ontwikkelen. Traditionele doelgroepen overhalen / omleiden (combi water- en landtoerisme).
- Fryslân moet het waterrecreatiecentrum van Europa worden, met kwalitatief goede voorzieningen inclusief klein vaarwater. Denk aan kanoroutes, beleving, geoefend/ongeoefend, grachten, toerisme, kusten/stranden, funsports, scheiden van beroeps- en recreatievaart, Olympische sporten, marketing. Te nemen stap: verbindingen op orde brengen.
- Fryslân: dé sportvisprovincie van Nederland. Het recreatieve boven de natuur zetten. Arrangementen aanbieden met visserij. Bepaalde wateren optimaal bereikbaar maken voor elke sportvisser (ook jeugd en ouderen). Goede, vrij toegankelijk, veilige voorzieningen. Trailerhellingen/vissteigers rondom de 'grote' wateren. Kleine afgesloten wateren interessant maken voor jeugd door visuitzetting. Jeugd is belangrijk en wil veel vis vangen. Voor gespecialiseerde sportvisser goede voorzieningen langs het water. Kadeprojecten (natuurvriendelijke oevers) in afstemming met sportvisserij.
- Er is goud in 2030 wanneer Friesland excelleert op het gebied van waterrecreatie (op en aan het water) tot in de haarvaten (ook kleine waterrecreatie als suppen) met gastvrijheid, grenzeloos varen en duurzaamheid als vanzelfsprekendheid. Excelleren: de beste van Europa zijn. Gastvrijheid: ontzorgen van waterrecreanten vanaf het zoeken op internet, boeken, onthaal bij de haven (met maatwerk programma voor week weg). Grenzeloos varen: bruggen, sluizen, havens, ligplaatsen gebruiksvriendelijk, toegankelijk etc.... Klimaatverandering benutten. Duurzaamheid: als kansen voor waterrijk Friesland. Nodige stappen: 1. visie op watersport 2. besef van mutual Gains 3. gezamenlijk uitvoeringsprogramma met meer aandacht voor zachte kant en gebieden die niet bekend staan om waterrecreatie (onontdekte parels, beschut vaarwater). 4. voorlichting op orde boven basis niveau. 5. bij kadeprojecten ook fietspaden en wandelpaden aanleggen. Met deze aanpak de verwachting overtreffen van de recreant.
- Heel veel verschillende vormen van waterrecreatie. Maar niet iedereen overal, wel het kleine (geheim) beschermen. Goede infrastructuur beschikbaar vanaf internet zodat ze weten waar ze naar toe kunnen. Naast meren zijn ook kleine vaarwateren populair. Stappen: maak een denktank, voorzieningen vernieuwen, info voorzieningen uitbreiden, beheer en onderhoud organiseren, inspelen op trends, uitbreiden waterattracties, veiligheid belangrijk, visie watersport, verbinding land – water.

- Elke recreant moet bewust zijn van de regelgeving ook van lokale overheden → veiliger water. Bewust keuzes maken: dit doen we hier niet en daar wel. Communicatie via verschillende kanalen.
- Er is al veel gedaan aan het gebruik en bereikbaarheid van het water. Er is dit voorjaar een plan gepresenteerd over de diepte van de meren, data komt in app daar wacht ik met smart op. Wat vergeten is dat de meren zodanig begrenst zijn, dat de havens niet altijd bereikbaar zijn door drempels. Er is hier helaas geen budget voor. Er moet een aanvullend budget komen hiervoor. Breng zorgvuldig in kaart hoe diep het waar is. ANWB kaarten lopen achter op de situatie. Snelvaren graag in een bredere context waar kan je wat? Graag een app met vaarwegen / brugbediening horeca etc.. Graag een meldpunt voor klachten. Veiligheid op het water recreatie/beroepsvaart. Varen doe je samen afspraken maken plezier en beroepsvaart.
- Goud zijn we nog niet zo aan toe. Eerst maar het zilver. Betere verbinding vanuit Drachten inclusief fietsen en wandelen. Koppeling tussen water en land versterken. Meer beleefbaar, ook de oevers goede scheiding van beroeps- en recreatievaart. Koppelkansen tussen klimaat en oevers integraal benaderen, boezem uitbreiding. Tot slot, eigen inwoners is ook doelgroep!
- De watersportprovincie: rekening houden met trends. Huurboten: meer mogelijkheden voor rondjes varen. Twee doelgroepen, de dagrecreant en de eigen inwoners. De eigen inwoners willen 's avonds ook een klein rondje kunnen varen. Dus vaarwegennetwerk uitbreiden met kortere routes in en om het centrum van de stad. Recreant / inwoner met eigen sloep in achtertuin is gewild. Aandacht voor verbinding land – water. Steigers en andere aanlegplekken voorzieningen zoals elektra. Aansluiting van fiets en wandelpaden. Aandacht voor beleving. Aandacht ruimte voor actieve en nieuwe vormen van watersport en daar flexibel op inspelen.
- Alle dorpen en steden goed met elkaar verbinden, dit creëert ook stukje werkgelegenheid. Al die kleine plekjes interessant maken voor de toerist. Daar hebben we geld voor nodig: Europees geld halen is een optie (verhaal Beieren). Mensen willen ergens naartoe varen. Mogelijkheden voor ondernemers ontwikkelen Horeca-Recreatie-Wonen arrangementen maken. Duidelijke focus op promotie (Merk Frl) Stappen; kijk naar projecten van binnen uit de gemeenschap. Participeren, creëren, faciliteren.
- Goud wanneer in 2030 Friesland op de kaart staat waar op (hoog) wedstrijd niveau watersport wordt beoefend. De benodigde partijen hierin faciliteren en financieel ondersteunen. Trek hiervoor expertise aan. Ons zelf meer profileren (we zijn te bescheiden, ambassadeurs) door meer communicatie, accommodaties op orde. Samenwerking tussen gemeenten.
- Water is er ook voor duurzaamheid, gezondheid, natuur, waterberging, wonen aan het water of inrichting natuur met recreatieve mogelijkheden, dat zorgt ervoor dat mensen worden verbonden met water, onze inwoners kunnen genieten zodat het breed verbonden wordt. Openstaan voor nieuwe ontwikkelingen: jeugd, innovatie, voorloper durven zijn, keuzes maken, sommige gebieden kunnen veel hebben, andere wat minder zonder hier star in te worden.
- Drie pijlers, 1. Gastvrij en beleefbaar doelgroepen faciliteren. 2. Slim met waternetwerken. 3. Verduurzamen schoon water en schoon varen. Stappen: 1. Proeftuin, alle doelgroepen faciliteren, samen marketing en promotie producten ontwikkelen. 2. Vlot en veilig varen door innovatie en automatisering. 3. Kwaliteit water en natuur verbeteren, vloot + mens + promotie + gedrag.
- Duurzaam varen, informatie voorziening (gaan hiermee bezig voor het wad, graag samenwerken). Hoe gaan we dat doen, scheiden van functies van water, beroeps / recreatie. Het kan beter.
- We hebben al goud in handen alleen beter vermarkten, meer mensen interesseren. Zodat de helft van alle Europeanen dit weet. Hoe kom je daar, ga om tafel en maak een stappenplan, kijk naar skigebieden, zijn nu al aan het promoten dit zouden we ook met Friesland moeten doen. Houd het veilig.
- Wat ik mis m.b.t. watersport, twee weken buitenland is goedkoper. Probeer ze in Friesland te houden. Lang niet alles mag hier, mogelijkheden lang niet voldoende. Boten vol mensen investeren in het buitenland. Welk meer is nu geschikt voor welke doelgroepen. De jeugd nu is gebruiker in de toekomst. Focus op watersport. Kijk naar wat wel kan. Dus jeugd boeien en binden, meer flexibiliteit sport, de jeugd weer volop op kamp gaat (zeilen en niet naar Loret de Mar). Hippe watersporten worden toegestaan (wake boarden, skiën etc.). Meren toedelen aan gebruikers – selectie – veiligheid. Stappen; Goed beleid, hip imago, toegankelijkheid, durf, positief bekijken.
- Friesland als koelste en coolste place to be. Schone stille vloot, cool ruimte houden voor nieuwe vormen van watersport, routes beleefbaar maken water naar land, van land naar water een compleet verhaal maken. Stappen: Een nieuw gezamenlijk langdurig programma door de provincie.

- Friesland het waterrecreatie centrum van Europa. Functie scheiding recreatie en beroepsvaart. Verbinden kan sterker, geoefende en niet geoefende watersporter. Wij doen heel veel aan bewegen op het water daar zit het begin van de beleving op het water . De eigen jeugd meer met waterbeleving laten doen vanuit scholen. Lange IJsselmeer kust met zeer weinig voorzieningen. Stappen: Een visie, trendwatchers, doelgroepen routing, goede infrastructuur, overleg, samenwerking, denktank.
- Ervoor zorgen dat 50% van alle Europeanen bekend is met Friesland als top waterrecreatie gebied. Voor een veelvoud aan watersportgerelateerde actie. Zodat het toerisme in de komende 10 jaar verdubbeld. De basis is top, de ingrediënten zijn aanwezig. Analyse op welke wijze het gebied aanspreekt en daar een plan op afstemmen.
- Het Friese meren gebied. Er zit hier een clubje verweerde mensen hou dat vast. Net zoals de Eifeltoren moet Friesland bekend zijn. Het Princesmargrietkanaal moet veiliger. We hebben veel moois te vermarkten. Aansluiten op nieuwe ontwikkelingen zoals duurzaam / elektrisch varen, toename aanbod snelvaren en surfen. Informatievoorziening via smartphones en apps. Door o.a. 1. scheiding van functies waar nodig. 2. mix van functies waar mogelijk. 3. afstemming zoet / zout. 4. ontwikkelingen beroeps- versus recreatie vaart afgestemd. Want teveel kan ook averechts werken. Stappen: hotspots (nu al in beeld), proefdraaien met fietspalen en evt. laadpalen. Bruggeld anders. Beheer Waddenzee nauw betrekken, zeker als het gaat om de informatievoorziening op een hoger peil te krijgen. Snelvaren (en handhaving) bij de kop pakken. Zoneringsplan.
- Verkiezing tot 2^e regio door Lonely Planet. We moeten nu de provincie beter gaan verkopen, maak meer sporten mogelijk. En een app. We moeten van het watersport imago af en verbreed dat. Bijvoorbeeld Campers, Veel meer kruisverbanden maken. Imago ombouwen en verbreden. Doelgroepen bedienen en verbindingen, veel rondjes maken water en land. Waarom staan jullie niet in de telegraaf met 3500 gratis ligplaatsen? Zichtbaarheid vergroten. Stappen: 1. Centrale integrale informatie voorziening 2. Fryslân vermarkten als mooie provincie van water en land. 3. Bestemmingen voor snelle watersport.
- Veiligheid vergroten, met name kano's zijn in de avond bijna niet zichtbaar. Beter voorlichting en regelgeving (reflectie vestje). Mogelijk scheiding recreatie en beroepsvaartuigen. Cruisevaart wordt een nieuw ontwikkeling, er komen nu al 4 tot 5 .
- Scheiding van alle recreatie en beroepsvaart. Dit doen door alternatieve routes, is ook beter voor het imago. Want dit is veiliger, relaxter, mooiere locaties dus ze blijven plakken. Door alternatieve routes en goede voorlichting.
- Niet focus op 1 maar meerdere doelgroepen ook op het land. Scheiding recreatie en beroepsvaart, promoten Friesland belangrijk, crossovers, duurzaam. Mogelijkheden voor alle leeftijdsgroepen. Friesland is voor iedereen, wel spreiden. In een veilige omgeving.
- Gastvrijheid en grenzeloos varen (geen verschillende bruggen). Slechtweer voorzieningen vooral voor de jeugd. (soms is het zwembad gewoon dicht) zij zijn de watersporters van de toekomst. Het moet schoon zijn niet alleen op het water maar ook rond het water. Mogelijkheden voor rondjes varen, ruimte voor jeugd op land en water, veilig.
- Friesland is rust en ruimte, om dat te behouden is duurzaamheid belangrijk. Kennis is hier in Friesland aanwezig alleen wordt het niet voldoende uitgedragen. We geven nu de voorsprong weg. Onbekend maakt onbemind. Verbeter de voorzieningen, ook de sanitaire voorzieningen belangrijk voor sloepvaarders. Zet deze sanitaire voorzieningen ook op de kaart. Graag de varende Elfwegentocht aanmerkelijk verbeteren. Begeleiding voorzieningen. Geef een vervolg aan de elektrisch varen proeftuin.
- De Fryske Marren heeft het goud al in handen. Niveau goed vasthouden, economisch gezonde recreatie sector, er zijn bedreigingen zoals vergrijzing en oude faciliteiten. Meer plannen van onderaf door samen te werken met ondernemers plaatselijkbelang gemeente en provincie! Gezamenlijk met een uitdaging aan de gang gaan. Er moet een gebiedsbudget komen of een fonds, die niet alleen gevuld wordt door overheden maar ook door het bedrijfsleven en EU subsidies. 1. Jeugd sterk verbonden is met het water. 2. Economisch gezonde recreatieve sector met een breed maatschappelijk draagvlak. 3. Effectieve marketing en promotie. De landschappelijke kwaliteit behouden en versterken. Lemster Rien verbindt Lemmer en het Tsjûkemar. Stappen: 1. Samenwerking ondernemers, bewoners, overheid. 2. Meer denken vanuit maatschappelijke meerwaarde. 3. Gebiedsbudget of fonds met heldere spelregels door initiërende overheid, bedrijfsleven en pensioenfondsen.

- Heel belangrijk los van alles wat we al doen, marketing is een ramp tot nu toe. Werken aan een kenniscentrum op het gebied van recreatie. Die daadwerkelijk de diepte in gaat om zaken voor elkaar te krijgen (drijvend decor is belangrijk).

Vraag aan de zaal

We zitten vandaag met diverse 'bloedgroepen' bij elkaar. Wat hebben we nu allemaal gehoord? Hebben we hetzelfde doel? En varen we dezelfde koers? Wat is jullie gevoel hierbij?

Reactie:

We willen allemaal hetzelfde. We benoemen vaak dezelfde pijlers. We hebben al goud. Er zijn geen dingen die met elkaar conflicteren. Als opmerking wordt nog meegegeven om snel Merk Fryslân er bij te betrekken. Goede marketing wordt zeer belangrijk gevonden.

Vervolproces

Team waterrecreatie moet diverse stukken opleveren in opdracht van de Staten. Begin november moeten we de documenten opleveren. In de documenten kan dan niets meer worden veranderd. Er volgt nog wel een Statenmarkt waarop ook marktpartijen / burgers welkom zijn en in gesprek kunnen gaan met ambtenaren en Statenleden. Daarna neemt Provinciale Staten een besluit.

Volgende adviesgroep bijeenkomst

Op **dinsdag 30 oktober 2018** organiseren wij een tweede adviesgroepbijeenkomst. Tijdens deze avond wordt de visie gepresenteerd. Wilt u aanwezig zijn? Meld u dan vóór 25 oktober aan bij Sifra Okkema:

s.okkema@fryslan.fr.

Hoofdpunten externe sessie

Punten meenemen naar de visie:

We hebben goud in handen maar moeten er vooral meer mee doen en beter uitdragen. Geen grote dilemma's of tegenstrijdigheden wel nadrukkelijk aandachts- en uitgangspunten voor visie.

1. Friesland is water in alle soorten en maten een breed palet aan mogelijkheden en gebruikers. Ruimte bieden aan de grote diversiteit van waterrecreatie. Naast de traditionele watersporter ook innovatieve en snelle recreatievormen omarmen. Daarbij: niet alles overal en koester een goede balans zodat de kwaliteiten behouden blijven. Maak keuzes waar je wat wel of niet toestaat. Zoneer naar gebruik en doelgroepen.
2. Doelgroepen zijn zowel toeristen en eigen inwoners. Ervaren en onervaren recreanten. Recreatief en (wedstrijd)sport. Nadrukkelijk aandacht voor jeugd, die is waterrecreant van de toekomst.
3. Sterke verbinding water en land. Het water is essentieel als varend decor voor landrecreatie. Maak water zichtbaar en beleefbaar. Zorg voor goede kruisbestuivingen. Aantrekkelijke arrangementen.
4. Focus op rondjes. Recreanten zijn gek op rondjes: rondjes op water en vooral aan het water voor wandelen, fietsen met goede eigentijdse voorzieningen onderweg.
5. Fijnmazigheid netwerk: door slim verbinden rondjes realiseren en dorpen bereikbaar maken. De haarvaten (kleine vaarwegen) van Fryslân hierin meenemen.
6. Goede informatieverstrekking: laat zien waar je wat kan, diepte kaarten, ligplaatsen, voorzieningen, routes, bruggen/sluizen.
7. Promoten en vermarkten: maak zichtbaar wat voor moois Fryslân in huis heeft. Niet te bescheiden. Breng met trots voor de buhne. En positioneer je daarbij breder dan alleen watersport provincie. Fryslân is water en land om te varen, fietsen, wandelen en camperen.
8. Veiligheid: zowel aandacht voor scheiden beroeps- en recreatievaart als voorlichting.
9. Duurzaam en klimatologische veranderingen: schoon water en schoon varen, waterberging, koele provincie.
10. Werk samen en van onderop en vanuit verschillende belangen en meerwaardes (economie, leef- en woonomgeving, ruimtelijke kwaliteit, cultuur en natuur): zet verschillende disciplines en belanghebbenden bij elkaar en ga vanuit een gebieds- of projectgerichte aanpak aan de slag.
11. Waterrecreatie vraagt om continuïteit en langdurig programma met ruimte voor flexibiliteit.
12. Strandjes updaten / creëren langs de noordkant van Fryslân (Zuiderzee route) en voorzieningen voor de meren hierin zeker meenemen. Er komen in de toekomst meer warme zomers voor etc.